

FRANT. KRONBERGER:

Extradice mladistvých provinilců.

1. V roce 1926 — tudíž ještě dříve, než byla první čl. osnova o trestním právu mládeže (z roku 1922)¹⁾ přepracována — nadhodil Glos ve článku »Vydání vinníka«,²⁾ že by se mělo vydávání mladistvých provinilců zakázati zákonem. Svou myšlenku však nijak blíže nerozvedl ani neodůvodnil.

Jisto je, že ani druhá čl. osnova o trestním právu mládeže (z roku 1930), ani zákon sám z 11. března 1931, č. 48 Sb. z. a n., o trestním soudnictví nad mládeží (= zák. ml.) neřeší vůbec *expressis verbis* otázku extradice mladistvých provinilců. Stejný nedostatek jest i v pozitivním zákonném i smluvním právu vydávacím, neboť žádný z obou u nás dosud platných trestních zákonů (z roku 1852 a 1878), ani žádná z našich 20 extradičních smluv (úmluv)³⁾ nedotýkají se našeho problému. Ani čl. osnovy trestního zákona z roku 1921 a 1926 nemají žádného ustanovení o naší otázce.

Extradice mladistvých provinilců není sice v našem právním řádu blíže upravena, než není ani zakázána, ani zákonným, ani smluvním právem vydávacím, ani speciálním zákonem o trestním soudnictví nad mládeží. Poněvadž pak tento zákon jeví se v poměru k obecnému právu trestnímu jako výjimka z pravidla, platí o extradici mladistvých provinilců zásadně totéž, co o vydání osob dospělých, totiž obecné předpisy trestního zákona a řádu (arg. § 2, odst. 1., § 28, odst. 1. zák. ml.; srov. též odův. rozh. nejv. s. č. 855 Sb. m. spr. tr.), avšak s výjimkami, které nyní kotví v ustanoveních cit. zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. Při tom

¹⁾ Srov. Schrotz, Osnova zákona o trestním soudnictví nad mládeží . . . , Publikace min. unif., roč. I., II.—1923, str. 49 násl., příloha »Právního obzoru«.

²⁾ Soudc. listy, 1926, str. 146.

³⁾ Výpočet 18 našich extradičních smluv viz v Právniku 1932, str. 590 násl.; k nim přistupuje ještě extr. úmluva ve švédském (č. 161/1932 Sb. z. a n.) a extr. smlouva s Tureckem (č. 76/1933 Sb. z. a n.).

je nutno též si vyjasniti, že předpisy extradičních smluv jsou z důvodu § 41 tr. z. 1852 a § 474 tr. por. 1896 integrující součástí našich trestních zákonů a řádů (srov. rozh. č. 2095 víd. sb.), a že smluvní úprava má vždy přednost před úpravou zákonnou.

Zkoumejme — zcela stručně — jaké účinky projevil zákon o trestním soudnictví nad mládeží v materiálním i formálním právu vydávacím!

Předeslati sluší, že mladistvými provinilci rozumíme osoby, které v době spáchaného činu dovršily čtrnáctý, ale nedokonaly osmnáctého roku svého věku (§ 2, odst. 1. zák. ml.). Za trestné činy, které spáchaly, jsou trestné zásadně podle trestních zákonů a je tedy přípustná i jejich extradice. Věk mladistvý není překážkou povolení extradice.

Osoby však, kteréž v době spáchaného činu nedovršily 14. roku svého věku (nedospělí), nejsou odpovědné vůbec podle trestních zákonů, a proto není přípustná jejich extradice.

Osobám nedospělým kladou se na roveň ty osoby mladistvé, které nemohou pro značnou zaostalost v době činu rozpoznati jeho bezprávnost, nebo řídiťi své jednání podle správného rozpoznání (§ 2, odst. 2. zák. ml.). Jde tu o otázku t. zv. přičetnosti podmíněné a tudíž o zjištění, zda je dán důvod vylučující trestnost. K jeho spolehlivému zjištění slouží ustanovení §§ 38, 39 cit. zák. Toto zjišťování přísluší však úřadům státu, který proti provinilci uplatňuje trestní nárok a nikoliv úřadům a soudům státu, jenž jest o vydání požádán, a jenž vydáním poskytuje druhému státu jen mezinárodní právní pomoc.

Proto v řízení o vydání nelze zásadně pouštět i se do řešení podmíněné přičetnosti. To je věcí státu vyžadujícího a právě proto musí býti extradice povolována. Týž názor zastává i Lammach⁴⁾ proti mínění Schönemannovu.⁵⁾

Hranice věku trestní odpovědnosti jsou však při srovnání

⁴⁾ »Auslieferungspflicht u. Asylrecht«, Lipsko, 1887, str. 448.

⁵⁾ »Die Auslieferungs-Verträge des Deutschen Reiches«, Archiv für Strafrecht (Goltdammer's) 1881, str. 37, 41.

s cizozemským právem značně odchylné (mezi 12 až 19 lety).⁶⁾ V řízení o vydání (§ 59 tr. ř. 1873, § 476 tr. por. 1896) při zkoumání přípustnosti extradice bude arci rozhodným obdobím úplně trestní neodpovědnosti podle našeho práva.

Podivuje-li se Schönmann⁷⁾ tomu, že extradiční smlouvy opomíjejí stanovití hranice věku trestní odpovědnosti, přehlíží známou a obecně uznanou zásadu mezinárodního práva o oboustranné trestnosti (princip identické normy). Nemůže-li býti čin spáchaný osobou vyžádanou považován za čin trestný podle práva státu dožádaného pro nedostatek věku, není splněn základní předpoklad povolení vydání. Kdyby na př. polská vláda vyžádala z ČSR svého příslušníka 13½ let starého pro trestný čin v Polsku spáchaný, byl by sice jako osoba starší 13 let trestně odpovědný podle práva státu vyžadujícího, t. j. polského trestního zákona z 11. července 1932 (DZ. U. R. P. č. 60, poz. 571), avšak nikoliv i podle práva státu dožádaného, když u nás trestní odpovědnost nastává nyní teprve dovršením 14. roku věku a proto musela by býti polská žádost o vydání hned a limine odmítnuta, poněvadž vydání z ČSR již předem jeví se býti nepřipustným.

2. Po stránce materiálně-právní jsou to zejména ustanovení §§ 3, 8, 26 a 27 zák. ml., která modifikují dosavadní hmotné podmínky extradice. Odstranění tripartice (§ 3) a snížení trestních sazeb zásadně na polovinu (§ 8) má vliv na okruh extradičních deliktů (a). Odstranění trestu smrti (§ 8) zavdává znovu podnět k úvahám o výhradě nevykonati trest smrti na osobě vydané a tedy o rozšíření zásady speciality (b). Snížení promlčecí lhůty (§§ 26, 27) značí, že promlčení bude častěji důvodem k odepření vydání než při extradici osob dospělých (c).

Ad a) Chtěje vyzvednouti odchylné ideové pojetí trestního práva mládeže, označuje zákon č. 48/1931 Sb. z. a n. trestný čin mladistvého provinilce úplně odlišným názvem »proviněním«. Tímto názvem nahrazuje označení trestného činu jako zločinu, přečinu a přestupku, aby již ze samotného názvu bylo patrné, že

⁶⁾ Balcar, Polská osnova zákona o soudech pro mladistvé..., Publikace min. unif., příl. »Právního obzoru«, 1927, str. 536.

⁷⁾ Uv. m. str. 37.

jde o čin, který z kriminalistického stanoviska třeba posuzovati zcela jinak než jiné delikty.

Rozlišení druhů trestných činů podle obecného zákona trestního na zločiny, přečiny a přestupky má právní význam i ve vydávacím právu, a to při stanovení rozsahu přípustné extradice.

V zákonném právu vydávacím, které platí zejména vždy ve styku se státy nesmluvními, jest extradice ze země České a Moravskoslezské přípustná jen při zločinech (§§ 39, 234, odst. 2. tr. z. 1852), kdežto ze země Slovenské a Podkarpatoruské při zločinech i přečinech (§ 9 tr. z. 1878, § 474 tr. por.); vydání pro přestupek pak je nepřípustné (§ 234, odst. 2. tr. z. 1852, § 14 zák. čl. XL/1879).

I ve smluvním našem vydávacím právu bylo použito rozdělení trestných činů, na zločiny, přečiny a přestupky k určení extradičního nároku a vydávací povinnosti. Tak extradiční smlouvy s Německem (č. 230/1923 Sb. z. a n.) a Polskem (č. 5/1926 Sb. z. a n.) stanovily generálně, že vydávacími delikty jsou zločiny a přečiny.⁸⁾ Některé naše extradiční úmluvy, které jsou vybudovány sice na principu enumeračním, nespokojily se pouhým výpočtem trestných činů, pro něž vydání je přípustné (katalog trestných činů), nýbrž doplnily výpočet ten ještě zárukou, že jde podle zákonů platných v obou státech smluvních o zločin nebo přečin. Jsou to úmluvy s Belgií (č. 79/1928 Sb. z. a n.), Francií (č. 11/1931 Sb. z. a n.), Velkou Británií (č. 211/1926 Sb. z. a n.) a s Nizozemskem (č. 65/1932 Sb. z. a n.). Extradiční úmluvu se Švédskem (č. 161/1932 Sb. z. a n.), která ve čl. 1. při stanovení extradiční povinnosti odkazuje na vlastní zákonné vydávací právo, nutno zařaditi rovněž do skupiny států, s nimiž je náš extradiční styk vybudován na rozlišení trestných činů jako zločinů, přečinů a přestupků.

Toto rozlišení je právně bezvýznamné jen v extradičním styku s USA, poněvadž naše smlouva č. 48/1926 Sb. z. a n. je

⁸⁾ Výjimkou jest extradičním deliktem i přestupek, na př. ve styku s Polskem za podmínek čís. 6, 7 Dodatkového protokolu k této smlouvě. Srov. Kronberger: Zásada výlučnosti v čl. právu vydávacím, Právník 1932, str. 632, 633.

vypracována metodou enumerační bez jakékoli výhrady, a dále ve styku se státy, s nimiž jsme sjednali úmluvy metodou eliminační (viz dále).

Je nyní otázkou, zda »provinění« je deliktem extradičním, resp. kdy jím jest?

Aby v praxi nedošlo k potížím, ustanovil zákon o trestním soudnictví nad mládeží sám v § 3, odst. 2. toto:

»Závisí-li příslušnost soudní neb užití jiných ustanovení zákonných na rozlišení zločinů, přečinů a přestupků, rozhoduje označení činu v zákonech trestních.«

Tímto zákonným vykladačím pravidlem bylo jasné vyřčeno, že »všude tam, kde rozlišení druhů trestných činů podle obecného zákona trestního na zločiny, přečiny a přestupky má určitý význam, na př. pro určení soudní příslušnosti, při promlčení, zahlázení odsouzení, uvalení vazby atd., zůstane i nadále toto rozlišení základem pro užití zákonných ustanovení, která ke kvalifikaci trestného činu pojí určité právní následky.«⁹⁾

Tohoto vykladačského pravidla musíme rovněž užívat i v extradičním styku s těmi státy, kde pro stanovení smluvní povinnosti t. j. »užití ustanovení smluvních« je rozhodné rozlišení mezi zločiny, přečiny a přestupky. Užívá-li § 3, odst. 2. cit. zák. slov »užití jiných ustanovení zákonných«, jsou tím míněna nepochybně i ustanovení extradičních smluv, neboť tyto jsou podle § 41 tr. z. 1852 a § 474 tr. por. integrující částí našich zákonů a mají tedy platnost stejnou jako jiná ustanovení zákonná (rozh. č. 2095 víd. sb.), ač jde o ustanovení smluvní.¹⁰⁾

Jako § 3 zvláštním názvem »provinění«, tak § 8 jednotným názvem trestu na svobodě »zavřením« naznačuje úplný převrat v nazírání na podstatu, účel, ukládání i výkon trestů na svobodě uložených mladistvým osobám. Zavedení tohoto názvu a zrušení druhů trestů, jež stanoví obecné trestní zákony, nemá

⁹⁾ Z odůvodnění vlád. návrhu T 539 posl. sněm., III. voleb. období, 2. zasedání.

¹⁰⁾ Stejně stanovisko sdílí čsl. ministerstvo spravedlnosti ve výnosech č. 46.780/31 (případ »Schmidt«), č. 37.882/31 (případ »Schröder«). Srov. též § 2, odst. 1., § 8 zák. ml. a rozh. nejv. s. č. 855 Sb. m. spr. tr. a též Kronberger, Styk s cizinou ve věcech trestních roku 1932, Soudc. listy, 1933, str. 102 (případ čís. I 15).

však pro vydávací právo zvláštního významu, poněvadž rozdíl v druhu trestů ukládaných na delikty extradiční, nemá zásadně vlivu na rozsah extradiční povinnosti.

V témže § 8 stanoví však odstavec 3., že hořejší i dolejší hranice sazby dočasných trestů na svobodě se snižují na polovici; při tom hořejší hranice snížené sazby nesmí činiti více než 5 let a dolejší ne více než 1 rok. Zavedení těchto nových sazeb má veliký význam i pro vydávací právo smluvní, pokud jde o státy, s nimiž jsme uzavřeli extradiční smlouvy na zásadě eliminační. Stanoví-li se rozsah vydávací povinnosti touto metodou, vyžaduje se při vydání ke stíhání, aby zákonná hrozba trestem na svobodě činila podle práva obou¹¹⁾ stran zpravidla¹²⁾ nejméně 1 rok, při vydání k odpykání trestu pak, aby šlo o trest již uložený alespoň šestiměsíční. Tím, že se nyní při mladistvých provinilcích snížily radikálně trestní sazby, zúžil se valně okruh trestných činů, pro něž máme nárok na vydání z ciziny, resp. pro něž jsme povinni povolití vydání do ciziny.

To platí však — opakuji — jen při extradičním styku se státy, s nimiž máme sjednány extradiční smlouvy na podkladě principu eliminačního.

Ve styku s ostatními státy, s nimiž jsme sjednali smlouvy na principu rozlišení trestných činů na zločiny, přečiny a přestupky, nebo podle principu ryze enumeračního, resp. ve styku se státy nesmluvními, nezměnil se okruh extradičních deliktů po vydání zákona č. 48/1931 Sb. z. a n., neboť pravidlo § 3, odst. 2. cit. zák. zachovává status quo ante.

Ad b) Trest smrti je při mladistvých provinilcích nahrazen dočasným trestem na svobodě (§ 8 zák. ml.). Poznali jsme již, že rozdíl v druhu a intenzitě trestů, ukládaných na

¹¹⁾ Jen extradiční úmluva s Itálií (č. 128/1926 Sb. z. a n.) spokojuje se trestní sazbou státu dožadujícího.

¹²⁾ Tak v extradičních úmluvách s Bulharskem (č. 59/1927), Dánskem č. 34/1932), Estonskem (č. 133/1927), Itálií (č. 128/1926), Litvou (č. 12/1932), Lotyšskem (č. 68/1927), Portugalskem (č. 24/1931), Rumunskem (č. 172/1926), Řeckem (čl. 42/1929), Španělskem (č. 20/1931) a Tureckem (č. 76/1933). Smlouva s Jugoslavií (č. 146/1924 Sb. z. a n.) spokojuje se při vydání ke stíhání hrozbou trestu 6 měsíců.

vydávací delikty, není u nás zásadně důvodem pro odepření vydání neb omezení jeho účinku. V novějším vydávacím právu však uplatňuje se snaha specialisovati (zásada výlučnosti) nejen trestné činy, nýbrž i druhy trestů, jichž má býti užito ve státě vyžadujícím, jemuž bylo vydání povoleno. Sem patří na př. předpis čl. 5. švýcarského extradičního zákona z r. 1892, že tělesný trest musí býti ve státě vyžadujícím zaměněn v trest na svobodě nebo na penězích. Zejména pak sem náležejí výminky o nevykonání trestu smrti, s nimiž setkáváme se i v našich extradičních úmluvách s Rumunskem (č. 172/1926 Sb. z. a n.), Řeckem (č. 42/1929 Sb. z. a n.), Portugalskem (č. 24/1931 Sb. z. a n.) a Nizozemskem (č. 65/1932 Sb. z. a n.).¹³⁾

Při pasivní extradici mladistvých osob z těchto čtyř, jakož i z ostatních států do ČSR odpadá důvod ke stanovení této výminky, neboť trest smrti u mladistvých provinilců nelze u nás vysloviti, tím méně vykonati.

Jest otázkou, zda při aktivní extradici z ČSR do ciziny mohli bychom sami i do jiných, než vyjmenovaných států, přičiniti podmínku, že na mladistvém provinilci nebude vykonán trest smrti (pro ten případ, že by snad právo vyžadujícího cizího státu připouštělo i dnes výkon trestu smrti na mladistvém provinilci), po případě zda bychom vůbec mohli povolití vydání s výminkou, že vydaná mladistvá osoba nebude přísněji potrestána, než stanoví zákon naší republiky.

Mám za to, že při vydání do jiného smluvního státu nemohli bychom takové výminky stanoviti, neboť tu jsou extradiční podmínky vázány oboustranně smlouvou a nelze na nich jednostranně nic měniti.

Při vydání do nesmluvního státu bylo by nanejvýše možno přičiniti podmínku, že na mladistvém provinilci nebude vykonán trest smrti, ačkoliv v našem právu není pozitivní normy o věci, jaká na př. existuje v trestním zákoně venezuelském ze 6. července 1926 (Gaceta Oficial ze 17. srpna 1926), který dokonce ve čl. 6., odst. 4. nepřipouští vydání vůbec, když trestný čin je ve státě vyžadujícím stížen trestem smrti.

¹³⁾ Viz o tom blíže Kronberger, uv. m. Právník 1932, str. 653 násl.

Lohsing,¹⁴⁾ nerozeznáváje mezi extradicí osob dospělých a mladistvých, souhlasí s ustálenou praxí rakouské¹⁵⁾ vlády, která ve všech případech, kdy trestný čin je ve státě vyžadujícím ohrožen trestem smrti vydání sice povoluje, avšak jen pod podmínkou, že trest smrti nebude vykonán. Německý extradiční zákon z 23. prosince 1929 (RGBl. 1929 I. str. 239) podobné výminky nezná, ač při parlamentním jeho projednání byly takové návrhy činěny, avšak nepřijaty.¹⁶⁾

Všeobecná výminka, že osoba vydaná do ciziny nebude přísněji potrestána, než stanoví zákon vydavšího státu, je ve vydávacím právu t. č. neobvyklá. Jinde¹⁷⁾ měl jsem již příležitost poukázat k tomu, že ustanovení § 10 čsl. osnovy trest. zákona 1926, jež tuto výminku zavádí, předstihuje již vývoj vydávacího práva, zvláště smluvního extradičního práva.

Ad c) Promlčení trestního stíhání resp. výkonu trestu je důvodem k odepření vydání. S touto výjimkou z extradiční povinnosti setkáváme se ve všech našich extradičních smlouvách (úmluvách). Nehledíme-li k výjimečnému ustanovení smlouvy s USA (č. 48/1926 Sb. z. a n.), podle níž se otázka promlčení posuzuje výlučně podle práva státu vyžadujícího (čl. V.), je podle ostatních našich extradičních úmluv rozhodným jen (na př. s Německem) nebo také (na př. s Belgií) právo státu dožádaného.

Při aktivní extradici mladistvých provinilců z ČSR bude proto nutno přihlídnouti i k ustanovením §§ 26, 27 zák. ml.

Pokud jde o promlčení stíhání omezil se § 26 zák. ml. na stanovení kratší doby promlčecí vlastně jen u zločinů, ponechav beze změny kratší promlčecí dobu u přečinů a přestupků. Zejména pak nezrušil splnění dalších podmínek, jichž se

¹⁴⁾ Öster. Strafprozessrecht, Vídeň 1932, str. 125.

¹⁵⁾ Výnos spolk. min. sprav. ve Vídni č. 27.852/21 otištěný u K r a u t m a n n a - K n e c h t a - H a c k l a, Zwischenstaatlicher Rechtshilfeverkehr, Vídeň 1929, str. 85, pozn. 1.

¹⁶⁾ M e t t g e n b e r g, Deutsches Auslieferungsgesetz, 1930, str. 136—138. Byla jen přijata resoluce, v níž se žádá říšská vláda, aby vydání podle možnosti povolila jen, když bude zaručeno, že na vydané osobě nebude vykonán trest v Německu nepřipustný.

¹⁷⁾ Právník 1932, str. 595 (593).

vyžaduje podle §§ 229, 531 tr. z. 1852. Ponechal také v platnosti obecná ustanovení o počátku promlčení, jeho přerušení, stavení atd., kteráž se podle obou našich trestních zákonů z roku 1852 a 1878 značně liší od sebe.¹⁸⁾

Co se týče promlčení výkonu trestu, je předpis § 27 zák. ml. novinkou pro oblast práva dříve rakouského, jemuž tato instituce v obecném právu trestním není dosud známa.

Mírnější podmínky a snazší možnost promlčení stíhání i trestu u osob mladistvých má vliv i při extradici mladistvých provinilců. Jich vydání bude lze odepřít, nastane-li promlčení podle §§ 26, 27 cit. zák., takže ve srovnání s vydáním osob dospělých bude vydání mladistvých častěji odepřeno z důvodu promlčení.

3. Po stránce formální projevují nové předpisy §§ 30, 40, 44 a 57 zák. ml. vliv na řízení o vydání, upravené jinak § 59 tr. ř. a § 476 tr. por., a jsou navzájem v poměru species ke genus (arg. § 28, odst. 1. zák. ml.).

Návrh na vydání činí vrchnímu soudu podle § 59 tr. ř. radní komora. Podle § 30, odst. 2. zák. ml. přísluší rozhodovati senát u mládeže také ve věcech přikázaných radní komoře, avšak jen, není-li třeba neodkladného rozhodnutí. Tak tomu je zejména v případech vazby, ač-li senát mládeže není právě shromážděn.¹⁹⁾ Možno skoro tvrditi, že návrh podle § 59 tr. ř. zpravidla bude činiti radní komora i v extradičních věcech mládeže, neboť podle zkušenosti jsou extradiční věci z 99% věcmi vazebními; bude zajímavé, jaký účinek projeví tu § 40 zák. ml.!

Na Slovensku a Podk. Rusi podává zprávu a dobré zdání podle § 476 tr. por. krajský soud (nikoli obžalobný senát) přímo ministerstvu spravedlnosti. Tu extradiční posudek bude tedy vždy podáván senátem mládeže.

Je-li mladistvá osoba ve vazbě, má se jí vždy podle § 44, odst. 1. zák. ml. ustanoviti obhájce. To platí i v řízení o vydání a tak alespoň při mladistvých provinilcích byl splněn po-

¹⁸⁾ Viz odůvodnění Čsl. osnovy trest. zákona 1926, str. 47 násl.

¹⁹⁾ Miřička-Scholz, O trestním soudnictví nad mládeží, Praha, 1932, str. 95.

žadavek nauky již staršího data, aby formální obhajoba byla v řízení extradičním obligatorní.²⁰⁾

I když je dán zákonný důvod v a z b y, lze ji podle § 40 zák. ml. uvaliti jediné tehdy, když je jí nezbytně potřebí a když jejího účelu nelze dosáhnouti jinak. Vazbou míní zákon č. 48/1931 Sb. z. a n. i (řádnou) vazbu vyšetřovací i vazbu zatímní, tudíž i t. zv. prozatímní vazbu vydávací, t. j. prozatímní zatčení než dojde řádně doložená žádost za vydání, i t. zv. vydávací vazbu, totiž vazbu po dojití extradiční žádosti.

I tu nutno lišiti zákonné vydávací právo od smluvního.

V z á k o n n é m vydávacím právu v zemi České a Moravsko-slezské předepsal sice § 39 tr. z. 1852 extradiční vazbu obligatorně, avšak toto ustanovení bylo derogováno § 59 tr. ř. (1873), jenž zřejmě míní extradiční vazbu jen jako opatření f a k u l t a t i v n í, když předepisuje pouze »učiniti nutné opatření, aby obviněný neunikl«. Tu tedy zákon o trestním soudnictví nad mládeží nezavedl při extradici nic nového.

Ve vydávacím právu zákonném na Slovensku a Podk. Rusi jest, pokud jde o osoby dospělé, extradiční vazba po dojití žádosti obligatorní (§ 476, odst. 1. tr. por.), nejeví-li se vydání ze samé žádosti předem nepřípustným; z této vazby může býti dospělý obviněný propuštěn jen rozhodnutím ministra spravedlnosti. V řízení o vydání osoby mladistvé však jest uvalení extradiční vazby podle zákona č. 48/1931 Sb. z. a n. f a k u l t a t i v n í i na Slovensku a P. Rusi, podobně jako tomu bylo již dříve podle § 21 zák. čl. VII/1913.

Ve s m l u v n í m vydávacím právu platí, i pokud jde o zatčení a vazbu, smluvní úprava především (§ 41 tr. z. 1852, § 474 tr. por.), byť byla odchylná od úpravy zákonné; zákonná úprava má povahu pouze subsidiární.²¹⁾ Byť tedy podle zákona byla extradiční vazba jen fakultativní, může býti podle smlouvy obligatorní. Tak na př. naše nejnovější extradiční smlouva s Tureckem (č. 76/1933 Sb. z. a n.) stanoví ve čl. 9., že osobu, za jejíž vydání bude žádáno, nutno zatknouti

²⁰⁾ Srov. K r o n b e r g e r, Formální právo vydávací, Soude. listy, 1929, str. 114.

²¹⁾ Srov. R o s e n b l a t t, Beiträge zum Auslieferungsrecht u. Auslieferungsverfahren, Archiv (Grossúv), sv. 34, 1909, str. 169.

prozatímně ještě dříve než byla podána žádost za její vydání, žádá-li se o její zatčení a nejeví-li se vydání předem nepřipustným. Zatčenou osobu dlužno pak ponechat ve vazbě až do rozhodnutí o vydání a bude-li vydání povoleno, až do jeho provedení! (čl. 8.).

Podotknouti sluší, že při p r o v e d e n í v y d á n í nutno šetřiti ustanovení § 40, odst. 5. zák. ml., že totiž doprava mladistvého provinilce musí se dít na našem území podle možnosti způsobem nenápadným.

K v ý s l e c h u osoby mladistvé může soud podle § 57 zák. ml. přibrati jejího otce, matku nebo jinou způsobilou osobu, dá-li se očekávati, že se tím výslech usnadní. V řízení o vydání (§ 59 tr. ř., § 476 tr. por.) je výslech osoby, jež má býti do ciziny vydána, obligatorní a formálním předpokladem, jenž musí býti splněn před rozhodnutím o vydání. Vždyť § 59 tr. ř. 1873 připouští též presentní exkulpační důkazy. Pro důležitost tohoto výslechu lze očekávati, že v řízení o vydání mladistvých provinilců, bude užíváno ustanovení § 57 zák. ml. často.

4. Vraťme se na konec k myšlence G l o s o v ě, totiž má-li býti extradice mladistvých osob zakázána zákonem resp. extra-diční smlouvou.

Viděli jsme, že trestné činy spáchané ve věku mladistvém jsou posuzovány, hledíc k nedokonanému vývoji mladistvých osob, mírněji a odchylně od trestných činů osob dospělých. Myšlenka odplatného trestu ustupuje tu do pozadí. Stát nestojí zde již jako obránce práva, nýbrž jako činitel tvořivý, jenž pozitivním svým zásahem působí k vývoji mládeže určitým směrem.²²⁾ Není tedy úkolem soudů mládeže jen výkon trestní pravomoci, nýbrž i mravní záchrana a polepšení mladistvého provinilce. Nejde jen o problém trestně-právní, nýbrž i sociální.

Než právě proto je dán při mladistvých provinilcích stupňovaný zájem na tom, aby státu neunikl žádný případ jich provinění, by včas mohla býti učiněna potřebná opatření, a to nejen represivní, nýbrž i preventivní. Zákaz extradice mladistvých provinilců nemohl by proto býti nikdy míněn jako bezvýhradný

²²⁾ K a l l a b, Základní problémy trestního soudnictví nad mládeží, Vědecká ročenka práv. fak. Mas. univ., Brno, 1929, str. 32.

asyl. Jinak bylo by v praxi mladistvých osob zneužíváno k nejtěžším zločinům politickým i sprostým. I musil by býti zákaz ten paralysován obligatorní zásadou universality.

Bylo by však možno žádati na asylním státu, aby vedle trestní represe vyvinul i na poli výchovy tak intensivní činnost, jakou můžeme a musíme zpravidla předpokládati u státu domovského? (srov. § 10, odst. 2. zák. ml.).

Domovský stát má a musí míti na mravní záchraně a polepšení svého státního příslušníka, mladistvého provinilce zpravidla největší zájem. Ostatně zkušenost potvrzuje, že extradiční návrhy jsou převážně činěny domovskými státy, které žádají o vydání svých státních příslušníků uprchlých do ciziny před stíháním pro trestné činy spáchané ve státě domovském. Žádá-li však o vydání jiný než domovský stát, a to buď na základě principu teritoriality nebo podle zásady ochrany (pasivního principu personality), pak se doporučuje, aby asylní stát vyvolal střet extradičních žádostí nabídnutím vydání mladistvé osoby státu domovskému. Žádosti pak vlády státu domovského doporučuje se dávatí přednost, ať jde o střet extradičních žádostí pro týž trestný čin, či pro několik různých trestných činů.

Zakázati extradici mladistvých provinilců nedoporučuje se v zájmu jich samotných. Doporučuje se však, aby mladistvé osoby byly vydávány zpravidla státu domovskému.
